

متن پرسش

سلام علیکم در المیزان در تفسیر آیات آخر سوره اعراف «وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ / إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَ يُسَبِّحُونَهُ وَ لَهُ يَسْجُدُونَ» علامه طباطبایی میفرماید: «و از آیه ظاهر می‌شود که قرب به خدا تنها به وسیله یاد و ذکر او حاصل می‌شود، و به وسیله ذکر است که حجاب‌های حائل میان او و بنده‌اش بر طرف می‌گردد، و اگر ذکری در کار نباشد جمیع موجودات نسبت به نزدیکی به او و دوری از او یکسان می‌بودند و از این نظر هیچ اختلافی میان موجودات نمی‌بود که یکی به او نزدیکتر و یکی دورتر باشد.» ۱- منظور از ذکر در این کلام چیست؟ ۲- مکانیسم رفع حجاب توسط ذکر چیست؟ یعنی در تکرار و استمرار در ذکر چه اتفاقی برای نفس می‌افتد که به خدا نزدیک می‌شود؟ ۳- و سوالی که عاجزانه درخواست دارم با جزئیات بیشتری عنایت بفرمایید این است که آیا توجه به حق نفس را از غیر حق منصرف میکند یا اینکه توجه نکردن به غیر حق نفس را متوجه حق میکند؟

متن پاسخ

باسمه‌تعالی: سلام‌علیکم: ۱- منظور از ذکر خدا عبارت است از نظر قلبی به حضرت حق مطابق اسم یا اسمایی که در آن‌ها به خدا معرفت پیدا کرده‌اند ۲- هراندازه حضور خدا را بیشتر در مناسبات بنگریم به همان اندازه حجاب بین خود و خدا را برطرف کرده‌ایم تا آن حدّ که مثل حضرت امام خمینی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» می‌بینیم «خرمشهر را خدا آزاد کرد». ۳- این دو رویکرد یک نتیجه دارند. آری اگر به نور فطرت و عهد ازلی توجه به حق را در خود حفظ کنیم نفس برای غیر حق نقش و تأثیری نمی‌بیند که به آن‌ها توجه کند، و اگر نفس متذکر این نکته باشد که در پشت این کثرات خدا است که خدایی می‌کند، آرام‌آرام حضرت حق خود را از پنجره مظاهر می‌نمایاند. موفق باشید